

УДК 159.9:364:616-036.21Covid-19
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2021-4-18>

СОЦІОДЕМОГРАФІЧНА СПЕЦИФІКА ОДЕРЖАННЯ ГРОМАДЯНАМИ ЕЛЕКТРОННОЇ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19 В УКРАЇНІ

Дворник Марина Сергіївна,
кандидат психологічних наук,
завідувач лабораторії соціальної психології особистості
*Інститут соціальної та політичної психології
Національної академії педагогічних наук України*
dvornyk.marina@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-1505-0169>

Мета. Статтю присвячено емпіричному дослідженню соціодемографічної специфіки одержання українськими громадянами електронної соціально-психологічної підтримки під час пандемії COVID-19.

Методи. У дослідженні використано онлайн-опитування за соціодемографічними показниками та авторський блок «Електронна психологічна підтримка» опитування «Соціально-психологічна підтримка в період пандемії COVID-19 в Україні» (лабораторія соціальної психології особистості Інституту соціальної та політичної психології НАПН України), що включив 12 питань на визначення особливостей одержання психологічної підтримки онлайн, міри здатності одержати психосоціальну підтримку в електронному форматі, а також міри соціальної ідентифікації опитуваних зі спільнотою електронної підтримки. Обробка даних здійснювалася за допомогою непараметричного дисперсійного аналізу Манна-Уїтні та однофакторного дисперсійного аналізу Крускала-Уолліса у статистичній програмі SPSS 26.0.

Результати. Дослідження тривало з жовтня 2020 до травня 2021 року, вибірка склала 100 осіб (84% – жінки), середній вік – 30 років, переважно містяни з вищою освітою. Соціодемографічними показниками, які регулюють статистично значущі відмінності респондентів за показниками одержання електронної соціально-психологічної підтримки, виявилися вік, стать, освіта, задоволеність фінансовим забезпеченням, статус проживання. Частіше за інших завдяки електронним засобам підтримку отримують респонденти жіночої статі із середньою освітою та задоволені своїм фінансовим забезпеченням. Частота знаходження жінками рішень своїх проблем завдяки засобам електронної підтримки опосередковується середньою освітою та молодшим віком (19–24 роки). Радість від відвідування спільноти, де особа отримує електронну підтримку, пов'язана із молодшим віком та проживанням наодинці. Жінки і ті, хто радше задоволений станом своїх фінансових справ, більш схильні вислуховувати проблеми інших користувачів у спільноті електронної підтримки. А загалом частіше за інших користуються засобами електронної психологічної підтримки саме молоді люди віком 19–24 роки.

Висновки. Виявлені соціодемографічні показники мають враховуватися під час розробки програм соціально-психологічної підтримки населення. Рекомендовано здійснювати відповідну підтримку на платній основі, враховувати необхідність простого та інтуїтивного інтерфейсу й гейміфікованих форм підтримки, надавати чіткі алгоритми психологічної самопомогі у разі зіткнення з пандемічними викликами, а також забезпечувати соціалізацію у вигляді цікавих групових активностей. Подальші дослідження мають бути спрямовані на виявлення специфіки одержання соціально-психологічної підтримки чоловіками та особами старшого віку.

Ключові слова: соціально-психологічна підтримка, дистанційна психологічна підтримка, онлайн-інтервенції, COVID-19, соціальна політика, соціодемографічні показники, соціальна ідентифікація.

SOCIODEMOGRAPHIC SPECIFICS OF CITIZENS OBTAINING ELECTRONIC SOCIO-PSYCHOLOGICAL SUPPORT DURING THE COVID-19 PANDEMIC IN UKRAINE

Dvornyk Maryna Serhiivna,
Ph.D. in Social Psychology,
Head of the Laboratory of Social Psychology of Personality
Institute for Social and Political Psychology of the National Academy of Sciences of Ukraine
dvornyk.marina@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-1505-0169>

Purpose. The article is dedicated to an empirical study of the socio-demographic specifics of obtaining electronic socio-psychological support by Ukrainian citizens during the COVID-19 pandemic.

Methods. There were used an online survey on socio-demographic indicators and the author's block "Electronic psychological support" of the "Social and psychological support during the pandemic COVID-19 in Ukraine" survey (Laboratory of Social Psychology of Personality, Institute for Social and Political Psychology, NAES of Ukraine), which included 12 questions to determine the features of obtaining psychological support online, the ability to receive psychosocial support due to the electronic means, as well as social identification of respondents with their community of electronic support. Data processing was performed using nonparametric Mann-Whitney analysis of variance and one-way Kruskal-Wallis analysis of variance, the statistical program SPSS 26.0.

Results. The survey lasted from October 2020 to May 2021, the sample was 100 people (84% – women), the average age – 30 years, mostly citizens with higher education. Socio-demographic indicators that regulate statistically significant differences between respondents in terms of obtaining electronic socio-psychological support were age, gender, education, satisfaction with financial security, residence status. Female respondents, with secondary education and satisfied with their financial support, are more likely than others to receive the ideas they really need through e-support tools. The frequency of finding solutions to their problems through e-support is mediated by female gender, secondary education, and young age (19–24 years). The joy of visiting a community where e-support is provided is related to younger age and living alone. Women and those who are more satisfied with the state of their financial affairs are more willing to listen to the problems of other users in the e-support community. In general, young people aged 19–24 are more likely than others to use electronic psychological support.

Conclusions. The identified socio-demographic indicators should be taken into account when developing interventions for citizens' socio-psychological support. It is recommended to provide appropriate support on a paid basis, take into account the need for a simple and intuitive interface and gamified forms of support, provide clear algorithms for psychological self-help in the face of pandemic challenges, and provide online socialization in the form of interesting group activities. Further research should be aimed at identifying the specifics of obtaining socio-psychological support by men and the elderly.

Key words: *socio-psychological support, remote psychological support, online interventions, COVID-19, social policy, socio-demographic indicators, social identification.*

Вступ. Через розгортання пандемії COVID-19 з 12 березня 2020 року Україна зазнала карантинних обмежень різного рівня, а на момент дослідження триває режим надзвичайної ситуації (Міністерство охорони здоров'я України, 2021). Для більшості українців пандемія стала значущим агентом змін у житті – для когось кардинальних і руйнівних, для когось тимчасових і незначних (Титаренко, 2021). У такі кризові часи особливо важливою стала роль соціально-психологічної підтримки населення, на чому акцентує увагу більшість протоколів різних психологічних напрямів (Sim, & Now, 2020).

За час карантинних обмежень та соціальної ізоляції в Україні поширилися ініціативи щодо дистанційної психологічної підтримки населення, зокрема у системі освіти (Слюсаревський, 2020; Слюсаревський, Найдьонова, & Вознесенська, 2020), а також здійснювалися спроби систематизувати підходи до надання такої допомоги (Циганенко, & Великодна, 2020).

Однак хаотичність та конкурентність між державним сектором та неурядовими організаціями у більшості країн включно з Україною продемонстрували слабку ефективність у наданні психосоціальної підтримки населенню, що викликає запит на додатковий організаційно-електронний ресурс (Kohrt, 2021). До того ж для прицільного вибудовування ефективних стратегій дистанційної соціально-психологічної підтримки українських громадян в умовах пандемії COVID-19 досі бракує соціодемографічних даних щодо особливостей одержання такої підтримки.

Отже, метою дослідження є з'ясування соціодемографічної специфіки одержання українськими громадянами електронної соціально-психологічної підтримки під час пандемії COVID-19.

1. Теоретичне обґрунтування проблеми. Електронну соціально-психологічну підтримку варто розуміти як окрему форму психологічної допомоги, яка передбачає спільнотну, інформаційну, емоційну та інструментальну підтримку особи, опосередковану використанням електронного пристрою (персонального комп'ютера, смартфона, планшета) та відповідних сервісів (вікі-сайти, блоги, чат-кімнати, форуми, месенджери тощо). Як і очна, електронна соціально-психологічна підтримка особистості має на меті активізацію роботи спільнот, до яких включена людина, аби створити потенційне середовище конструктивних змін. Особливості електронного формату соціально-психологічної підтримки, в тому числі під час розгортання пандемії COVID-19, описувалися у наших попередніх дослідженнях (Дворник, 2020а, 2020б).

Як теоретичні конструкти використано такі характеристики, як онлайн-поведінка щодо одержання соціально-психологічної підтримки, здатність одержати психосоціальну підтримку в електронному форматі, соціальна ідентифікація зі спільнотою електронної підтримки. Онлайн-поведінка щодо одержання соціально-психологічної підтримки опосередковується публікаціями контенту, створенням електронних спільнот, обміном повідомленнями, а також витраченим часом й типом

участі в онлайн-обговореннях (van Uden-Kraan et al., 2008). Здатність одержати психосоціальну підтримку в електронному форматі обґрунтовується персональним досвідом та оцінкою його ефективності для користувачів (Holden et al., 2014). Соціальна ідентифікація зі спільнотою електронної підтримки є тим показником, що забезпечує активну залученість до групових процесів та відповідну успішність одержання підтримки, адже згідно з теорією соціальної ідентичності Г. Теджфела люди схильні створювати особливі емоційні зв'язки у групі та захищати її цінності, якщо вони вважають себе її невід'ємною частиною. Показано, що почуття приналежності до групи електронного супроводу, сприйняття її учасників як родичів чи друзів також допомагало користувачам рішучіше змінювати свою непродуктивну поведінку (Iliffe, & Thompson, 2019).

Соціодемографічні маркери, такі як стать, вік, місце і статус проживання, освіта, міра задоволеності фінансовим забезпеченням, є традиційним критерієм для планування державної соціальної політики (Дрималовська, & Бала, 2021) та важливими даними для вибудовування ефективних стратегій підтримки громадян.

2. Методологія та методи. Дослідження послугоувалося емпіричними методами збору й аналізу даних. У межах авторського опитувальника «Соціально-психологічна підтримка в період пандемії COVID-19 в Україні» (колективу лабораторії соціальної психології/особистості Інституту соціальної та політичної психології НАПН України) було розроблено блок «Електронна психологічна підтримка». До нього увійшло 12 питань відповідно до теоретично визначених складових електронної соціально-психологічної підтримки: 4 питання щодо особливостей одержання психологічної підтримки онлайн із можливістю обрати декілька запропонованих варіантів відповідей; 5 питань щодо міри здатності одержати психосоціальну підтримку в електронному форматі за 5-бальною шкалою; 3 питання для з'ясування міри соціальної ідентифікації опитуваних зі спільнотою електронної підтримки також за 5-бальною шкалою. Збиралися такі соціодемографічні дані: стать, населений пункт, освіта, стан проживання, рід занять/професія, міра задоволеності власним фінансовим забезпеченням. До усіх показників, крім професії, були додані варіанти відповідей.

Зібрані дані за оригінальними шкалами у подальшому перекодовувалися у порядкову шкалу від 1 до 10. Обробка даних здійснювалася за допомогою пакету статистичних програм SPSS 26.0. Оскільки нормальність розподілу даних не була підтверджена, для аналізу використовувався непараметричний дисперсійний аналіз Манна-Уїтні та однофакторний

дисперсійний аналіз Крускала-Уолліса, які не пов'язані із характером розподілу змінних.

3. Результати та дискусії. Збір даних тривав із жовтня 2020 до травня 2021 року. Вибірка склала 100 осіб (84 жінки, 16 чоловіків), вік досліджуваних – від 19 до 70 років. Найчисельнішими віковими групами виявилися досліджувані віком 19–24 роки (44%) та 25–45 років (41%). Майже половина респондентів (45%) вказали, що проживають у м. Київ, ще близько 33% опитаних виявилися містянами з різних областей, а решту (майже 19%) склали представники сіл та селищ міського типу. Більшість опитаних вказала, що має повну вищу освіту (51%), ще було майже 38% тих, хто має незакінчену вищу/середню спеціальну освіту, 5% – мають середню освіту та близько 7% – науковий ступінь. Майже 30% досліджуваних засвідчили, що проживають із батьками; близько 19% мешкають тільки із партнером(кою); 17% – у повних сім'ях, з партнером(кою) і дитиною/дітьми; 12% – наодинці; решта розділяє житлоплощу зі співмешканцями/ друзями (10%), з великою родиною (8%), з дитиною/ дітьми (6%). Майже 28% вибірки радше не задоволені своїм фінансовим становищем, інші 25% – радше задоволені, майже порівну тих, хто однозначно декларує свою задоволеність (13%) та незадоволеність (14%) поточним станом власних фінансових справ.

У результаті застосування непараметричного дисперсійного аналізу ми отримали статистично значущі відмінності за рівнем вираженості порядкової змінної (шкал блоку опитувальника) та ключовими соціально-демографічними показниками (табл. 1).

Як бачимо у таблиці 1, параметр віку найчастіше регулює статистично значущі відмінності респондентів за показниками одержання електронної соціально-психологічної підтримки.

Так, саме наймолодші респонденти (19–24 роки) частіше, ніж респонденти старших вікових груп, вислуховують проблеми інших користувачів ($p=0,003$) та охочіше відвідують ту спільноту, де одержують електронну психологічну підтримку ($p=0,005$); частіше знаходять вирішення своїх проблем завдяки електронним засобам психологічної підтримки ($p=0,015$); частіше користуються засобами електронної психологічної підтримки загалом ($p=0,037$).

Ці результати можна пояснити тим, що молодь загалом є більш компетентною у використанні електронних засобів комунікації, тому, відповідно, має кращі можливості до одержання соціально-психологічної підтримки у такій формі. Дистанційні інтервенції державного та громадського сектору–донорів надання соціально-психологічної

Таблица 1

**Емпіричні показники за Mann-Whitney U-test, Kruskal-Wallis H-test
блоку «Електронна психологічна підтримка»**

Залежні змінні	Групуючі змінні					
	Стать, U (p)	Вік, H (p)	Місце проживання, H (p)	Стан проживання, H (p)	Освіта, H (p)	Фінансове забезпечення, H (p)
Як часто завдяки електронним засобам психологічної підтримки Ви отримуєте ідеї, яких дійсно потребували?	441* (0,022)	–	–	–	9,768* (0,021)	11,123* (0,025)
Як часто Ви знаходите рішення своїх проблем завдяки електронним засобам психологічної підтримки?	396** (0,006)	8,463* (0,015)	–	–	10,521* (0,015)	–
Я радий/а відвідувати ту спільноту, де отримую електронну психологічну підтримку	–	10,693** (0,005)	–	14,587* (0,024)	–	–
Як часто Ви вислуховуєте проблеми інших користувачів у спільноті, де отримуєте електронну психологічну підтримку	–	11,915** (0,003)	–	–	–	9,605* (0,048)
Як часто Ви користуєтесь зазначеними вище засобами?	–	6,591* (0,037)	–	–	–	–

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$.

підтримки – в такому разі слід спрямовувати саме на молодь, при цьому враховуючи такі умови її ефективності, як простий та інтуїтивний інтерфейс платформ, з яких надаватиметься підтримка, а також збереження елементів гейміфікації у її формах (Дворник, 2019).

Стать також виявилася значущим показником для одержання соціально-психологічної підтримки електронними засобами. Спостерігаємо, що жінки порівняно з чоловіками частіше знаходять вирішення своїх проблем ($p=0,006$) та отримують ідеї, яких дійсно потребували ($p=0,022$), завдяки електронним засобам психологічної підтримки.

Імовірно, це пов'язано із тим, що жінки загалом частіше демонструють здатність одержувати підтримку, адже вони мають менше упереджень, ніж чоловіки, щодо декларування необхідності допомоги. Тому підтримувальні інтервенції мають бути адаптованими під жіночу аудиторію та мати фокус уваги на передачі відповідних надбань від жінок до чоловіків. Проте слід взяти до уваги і те, що у композиції вибірки переважають саме жінки (84%), а це може значно впливати на надійність розподілу результатів за статтю.

Важливими для виявлення розбіжностей в одержанні соціально-психологічної підтримки виявилися також соціодемографічні показники освіти та задоволеності фінансовим забезпеченням.

Так, респонденти із середньою, середньо-спеціальною освітою завдяки електронним засобам психологічної підтримки частіше за тих, хто має вищу освіту, знаходять вирішення своїх проблем ($p=0,015$) та отримують ідеї, яких дійсно потребували ($p=0,021$). Це може бути пов'язано із тим, що менш освічені люди часто мають нижчі домагання, тому, відповідно, вони матимуть більшу задоволеність від підтримки, яку одержують. З огляду на організаційну частину психосоціальних інтервенцій це можна використати під час розробки масових інформаційних кампаній щодо чітких і простих алгоритмів психологічної самопомоги у медіа із широкою аудиторією (основна частка споживачів – саме люди без вищої освіти).

Більш фінансово задоволені респонденти, на відміну від незадоволених, завдяки електронним засобам психологічної підтримки також частіше отримують ідеї, яких дійсно потребували ($p=0,025$), та вислуховують

проблеми інших користувачів ($p=0,048$). Це можна взяти до уваги під час монетизації державних і громадських розробок для тієї аудиторії, яка здатна фінансово забезпечити реалізацію власних потреб у дистанційній соціально-психологічній підтримці.

Статус проживання також виявився значущим для виявлення розбіжностей між респондентами щодо одержання ними соціально-психологічної підтримки. Так, на відміну від респондентів, які проживають у великій родині, самотні більше радіють під час відвідування тієї спільноти, де вони одержують електронну психологічну підтримку ($p=0,024$). Очевидно, що цей результат зумовлений усе більшим залученням осіб, які проживають наодинці, до електронних спільнот та афективною прив'язаністю до них. Імовірно, про таку аудиторію варто поцікавитися громадським ініціативам, які б могли розробити структуровані та цікаві групові активності для кращої соціальної інтеграції онлайн.

Висновки. В умовах пандемії COVID-19 під час розробки інтервенцій соціально-психологічної підтримки населення мають враховуватися такі соціодемографічні показники, як вік, стать, освіта, задоволеність фінансовим забезпеченням, статус проживання. Найбільш успішним дистанційний формат організації соціально-психологічної підтримки (спільноти

у соцмережах, месенджерах, онлайн-терапія) виявляється для аудиторії жінок 19–24 років із середньою/ середньо-спеціальною освітою, що задоволені своїм фінансовим забезпеченням та проживають наодинці. Саме у такій аудиторії стають можливими для реалізації такі показники успішності підтримки, як часте отримання необхідних ідей та вирішення своїх проблем, радість від відвідування спільноти електронної підтримки, залученість до вислуховування та надання підтримки іншим користувачам, а також часте користування відповідними електронними засобами загалом. Дистанційні підтримувальні інтервенції сприйматимуться зазначеною аудиторією як цінні та матимуть ефективність, якщо будуть оплачуваними з боку отримувачів (до прикладу, формат "donation"). Потрібно враховувати необхідність простого та інтуїтивного інтерфейсу й гейміфікованих форм підтримки, надавати чіткі алгоритми психологічної самопомогі при зіткненні з пандемічними викликами, а також забезпечувати соціалізацію у вигляді цікавих групових активностей.

Перспективами подальших досліджень є виявлення особливостей одержання соціально-психологічної підтримки для вибірок із переважанням чоловіків, а також старших респондентів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дворник М.С. Використання смартфон-застосунків в умовах психотравматизації населення. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Вип. 73 (5). С. 236–248.
2. Дворник М.С. Особливості віртуального психологічного супроводу особистості в умовах карантину. *Особистість у життєвих ситуаціях: світові тенденції та національні особливості : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю)*. 22 травня 2020 р. 2020. С. 38–40.
3. Дворник М.С. Супровід особистості електронними засобами: соціально-психологічний аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»*. 2020. № 1. С. 118–126.
4. Дрималовська Х.В., Бала Р.Д. Державна соціальна політика: сутність, моделі, напрями. *Проблеми економіки*. 2021, Вип. 47 (1). С. 178–184.
5. Міністерство охорони здоров'я України. Оперативна інформація про поширення та профілактику COVID-19. 2021. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/operativna-informacija-pro-poshirennja-koronavirusnoi-infekcii-2019-cov19> (дата звернення: 20.08.2021).
6. Слюсаревський М.М. «Онлайн-коло»: досвід психологічної підтримки і допомоги населенню під час пандемії COVID-19. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2020. Вип. 2 (1). С. 1–5.
7. Слюсаревський М.М., Найдьонова Л.А., Вознесенська О.Л. (ред.). Досвід переживання пандемії COVID-19: дистанційні психологічні дослідження, дистанційна психологічна підтримка : матеріали онлайн-семінарів. Київ : ІСПП НАПН України, 2020. 121 с.
8. Титаренко Т.М. Особистісні чинники збереження психологічного благополуччя в умовах пандемії COVID-19. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. 2021. Вип. 47(50). С. 49–59.
9. Циганенко Г.В., Великодна М.С. Надання психологічної допомоги вразливим групам населення під час та після карантину через пандемію COVID-19. 2020. URL: <https://bit.ly/37XHhyn> (дата звернення: 20.08.2021).
10. Holden L., Lee C., Hockey R., Ware R.S., & Dobson A.J. Validation of the MOS Social Support Survey 6-item (MOS-SSS-6) measure with two large population-based samples of Australian women. *Quality of Life Research*. 2014. Vol. 23 (10). P. 2849–2853.
11. Iliffe L.L., Thompson A.R. Investigating the beneficial experiences of online peer support for those affected by alopecia: An interpretative phenomenological analysis using online interviews. *British Journal of Dermatology*. 2019. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/bjd.17998> (дата звернення: 07.10.2019).
12. Kohrt B.A. COVID-19 and global mental health. *The Lancet Psychiatry*. 2021. Vol, 8(6). URL: [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(21\)00073-0](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(21)00073-0) (дата звернення: 20.08.2021).
13. Sim H.S., How C.H. Mental health and psychosocial support during healthcare emergencies—COVID-19 pandemic. *Singapore medical journal*. 2020. 61 (7). URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7926602/> (дата звернення: 20.08.2021).

14. van Uden-Kraan C.F., Drossaert C.H., Taal E., Shaw B.R., Seydel E.R., & van de Laar M.A. Empowering processes and outcomes of participation in online support groups for patients with breast cancer, arthritis, or fibromyalgia. *Qualitative health research*. 2008. Vol. 18 (3). P. 405–417.

REFERENCES:

1. Drymalovska Kh.V., Bala R.D. (2021). Derzhavna sotsialna polityka: sutnist, modeli, napryamy [State social policy: essence, models, directions]. *Problems of Economy*, 47(1), 178–184.
2. Dvornyk M.S. (2019). Smartphone applications usage in conditions of population's psychotraumatization. *Information Technologies and Learning Tools*, 73(5), 236–248 [in Ukrainian].
3. Dvornyk M.S. (2020). Osoblyvosti virtualnoho psykholohichnoho suprovodu osobystosti v umovakh karantynu [Features of virtual psychological support of the individual in quarantine]. *Osobystist u zhytvevykh sytuatsiyakh: svitovi tendentsiyi ta natsionalni osoblyvosti: Materialy Vseukrayinskoyi naukovy-praktychnoyi konferentsiyi (z mizhnarodnoyu uchastyu)*, pp. 38–40 [in Ukrainian].
4. Dvornyk M.S. (2020). Suprovid osobystosti elektronnymy zasobamy: sotsialno-psykholohichnyy aspekt [Support of personality by electronic means: socio-psychological aspect]. *Naukovyy visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Seriya "Psykholohichni nauky"*, 1 (1), 118–126 [in Ukrainian].
5. Holden, L., Lee, C., Hockey, R., Ware, R. S., & Dobson, A. J. (2014). Validation of the MOS Social Support Survey 6-item (MOS-SSS-6) measure with two large population-based samples of Australian women. *Quality of Life Research*, 23 (10), 2849–2853.
6. Iliffe, L.L., & Thompson, A.R. (2019). Investigating the beneficial experiences of online peer support for those affected by alopecia: An interpretative phenomenological analysis using online interviews. *British Journal of Dermatology*. Retrieved from: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/bjd.17998>.
7. Kohrt, B.A. (2021). COVID-19 and global mental health. *The Lancet Psychiatry*, 8(6). Retrieved from: [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(21\)00073-0](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(21)00073-0).
8. Ministry of Health of Ukraine (2021). *Operational information on the spread and prevention of COVID-19*. Retrieved from: <https://moz.gov.ua/article/news/operativna-informacija-pro-poshirennja-koronavirusnoi-infekcii-2019-cov19> [in Ukrainian].
9. Sim, H.S., & How, C.H. (2020). Mental health and psychosocial support during healthcare emergencies—COVID-19 pandemic. *Singapore medical journal*, 61(7). Retrieved from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7926602/>.
10. Sliusarevskiy M.M., Naydionova L.A., Voznesenska O.L. (eds.). (2020). *Dosvid perezhyvannya pandemiyi COVID-19: dystantsiyni psykholohichni doslidzhennya, dystantsiyna psykholohichna pidtrymka: materialy onlayn-seminariv* [Experience of the COVID-19 pandemic: remote psychological research, remote psychological support: materials of online seminars], Kyiv : ISPP NAPN Ukrayiny. [in Ukrainian].
11. Sliusarevskiy, M.M. (2020). "Onlain-kolo": dosvid psykholohichnoi pidtrymky i dopomohy naselenniu pid chas pandemii COVID-19 ["Oline Circle": Experience of psychological support and assistance to the population during the COVID-19 pandemic]. *Visnyk Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy*, 2(1), 1–5. [in Ukrainian].
12. Tsyhanenko, H. V., & Velykodna, M. S. (2020). *Nadannya psykholohichnoyi dopomohy vrazlyvym hrupam naselennya pid chas ta pislya karantynu cherez pandemiyu COVID-19* [Providing psychological assistance to vulnerable groups during and after quarantine due to the COVID-19 pandemic]. Retrieved from: <https://bit.ly/37XHhyn> [in Ukrainian].
13. Tytarenko, T.M. (2021). Personal factors of psychological well-being preservation during the COVID-19 pandemic. *Scientific Studios on Social and Political Psychology*, 47(50), 49–59 [in Ukrainian].
14. van Uden-Kraan, C.F., Drossaert, C.H., Taal, E., Shaw, B.R., Seydel, E.R., & van de Laar, M.A. (2008). Empowering processes and outcomes of participation in online support groups for patients with breast cancer, arthritis, or fibromyalgia. *Qualitative health research*, 18 (3), 405–417.

Стаття надійшла до редакції 07.09.2021.
The article was received 07 September 2021.